

Ügyszám: EBF-AJBH-206/2024.

Védett tulajdonság: fogyatékoság

Diszkrimináció területe: közszolgáltatás

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést megállapító határozat

Az alapvető jogok biztosa 2024-ben kilenc megyei jogú város önkormányzatával szemben indított hivatalból eljárást, amelyekben azt vizsgálta, hogy a megyei jogú városokban a fogyatékos személyek számára egyenlő eséllyel hozzáférhető-e a felnőtt háziorvosi ellátás. Hét eljárás alá vont önkormányzat esetében az volt megállapítható, hogy a háziorvosi rendelők nem felelnek meg teljeskörűen a komplex akadálymentesség jogszabályi követelményeinek. Az alábbiakban ezen ügyek egyikének összefoglalója olvasható.

Eljárás indítása hivatalból

A hatóság hivatalból indított eljárást a megyei jogú város önkormányzatával szemben, mely során azt vizsgálta, hogy az önkormányzat által biztosított felnőtt háziorvosi ellátás egyenlő eséllyel, akadálymentesen hozzáférhető-e a fogyatékossgal élők számára, figyelemmel *a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény* (Fot.), valamint az építésügyi jogszabályok releváns rendelkezéseire. A hatóság az ügyben nyilatkozat tételére hívta fel az önkormányzatot.

Az eljárás alá vont álláspontja

Az önkormányzat nyilatkozata szerint a területén az alapellátás tizennégy háziorvosi rendelőben történik, amelyek közül nyolc önkormányzati tulajdonú ingatlanban, hat nem önkormányzati tulajdonban álló ingatlanban található. Az önkormányzati tulajdonban álló ingatlanok közül két épület nem felel meg az esélyegyenlőség jogszabályi követelményeinek. A nem önkormányzati tulajdonban álló, orvosi rendelő megnevezésű ingatlanok közül négy épület esetében nem valósul meg az egyenlő esélyű hozzáférés követelménye. Hivatkozott arra, hogy az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESZCSM rendelet alapján nem az önkormányzat, hanem az adott körzetben praxisjoggal rendelkező egészségügyi szolgáltató kötelessége az akadálymentesség és az esélyegyenlőség biztosítása. Utalt arra is, hogy a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben meghatározott közfeladat ellátása érdekében az önálló orvosi tevékenységről szóló 2000. évi II. törvény szerinti praxisjoggal rendelkező háziorvossal az önkormányzat feladatellátási szerződést köt. Mivel az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges működési engedélyt kiadó hatóság a népegészségügyi feladatkörben eljáró kormányhivatal, ezért az önkormányzat nem vizsgálja a feladatellátási szerződés megkötésekor a működési engedélyhez szükséges minimumfeltételek meglétét. Hivatkozott arra is, hogy az önkormányzat a jövőben egy új akadálymentes rendelőintézet megvalósítását tervezi, amelyen belül számos háziorvosi rendelő kerülne kialakításra.

Az eljárás lefolytatása

Az eljárás alá vont nyilatkozata és az általa rendelkezésre bocsátott adatok alapján a tényállás megállapítható volt.

A hatóság döntése és annak indokai

A hatóság döntésében megállapította, hogy az önkormányzat a hivatkozott jogszabályok alapján köteles biztosítani a fogyatékossgal élő személyek számára a felnőtt háziorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Az önkormányzat a fogyatékos személyek vonatkozásában azzal tesz eleget az egyenlő bánásmód követelményének, ha teljesíti az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására vonatkozó jogszabályi kötelezettségét. Az önkormányzat nyilatkozata alapján megállapítható volt,

hogy ezen kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget. Az önkormányzat ezen mulasztása következtében a fogyatékossgal élő személyeket a fogyatékossgukkal összefüggésben hátrány érte a velük összehasonlítható helyzetben lévő, ilyen védett tulajdonsággal nem rendelkező személyekhez képest.

A hatóság ezt követően megvizsgálta, hogy a teljes körű akadálymentesség elmaradásának volt-e olyan, a jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka, mely kimentés alapjául szolgálhat.

A hatóság megállapította, hogy az önkormányzatnak akkor, amikor a közfeladat ellátásáról gondoskodik, a fogyatékos személyekkel szemben meg kell tartania az egyenlő bánásmód követelményét, így figyelembe kell vennie a Fot.-nak és ahhoz kapcsolódóan a releváns (építésügyi) jogszabályoknak az egyenlő esélyű hozzáférésre vonatkozó rendelkezéseit. A hivatkozott jogszabályok alapján az önkormányzat az, akinek biztosítania kell a felnőtt háziiorvosi ellátást, neki kell biztosítania azt is, hogy ahhoz a fogyatékossgal élő személyek egyenlő eséllyel hozzáférjenek függetlenül attól, hogy adott szolgáltatást közvetlenül maga, vagy valamely más szolgáltatóval való szerződés útján biztosítja. A háziiorvosi rendelők helyszínéül szolgáló ingatlanok, illetve a tényleges ellátást végző szolgáltatók kiválasztása, illetve a velük történő szerződéskötés során kell az akadálymentesség, egyenlő esélyű hozzáférés szempontját érvényesíteni. Az, hogy az adott szolgáltatóknak nem az önkormányzat a felügyeleti szerve, engedélyező hatósága, az önkormányzatot nem mentesíti az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása alól.

Az, hogy az önkormányzat tervezi egy új, akadálymentes rendelőintézet megvalósítását, ugyancsak nem fogadható el a kimentés körében, hiszen az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítására előírt jogszabályi határidők a korábbiakban több ízben meghosszabbításra kerültek, és a meghosszabbított határidők is már évekkal ezelőtt lejártak. A Fot. 2014. január 1-től hatályos szövege már egyáltalán nem tartalmaz a mentesülésre vonatkozó határidőt, ettől kezdve már minden közsolgáltatás, így a felnőtt háziiorvosi ellátás tekintetében is feltétlenül biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést.

A fentiekre tekintettel a hatóság megállapította, hogy az önkormányzat – azáltal, hogy nem biztosította teljeskörűen a fogyatékossgal élő személyek számára a felnőtt háziiorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést – a fogyatékossgal élő személyekkel szemben közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. A hatóság szankcióként az önkormányzatot figyelmeztetésben részesítette, és elrendelte a jogsértő állapot megszüntetését, kötelezte az önkormányzatot, hogy a határozatban előírt időpontig teljeskörűen biztosítsa a fogyatékossgal élő személyek számára a felnőtt háziiorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, és ennek teljesítését ugyanezen határidőn belül rehabilitációs szakmérnök által kiállított okirattal igazolja a hatóság felé.

(2024. szeptemberi döntés)